

Vejledning om indholdet af Adressecirkulæret – ("læsevejledning")

Baggrund

Cirkulære nr. 137 af 11. december 2002 om adresser (Adressecirkulæret) er en følge af den seneste ændring af lov om bygnings- og boligregistrering (BBR-loven) i 2001. Cirkulæret er udformet på baggrund af:

- bestemmelserne §§ 3 a - 3 f i lov om bygnings- og boligregistrering (BBR-loven, LBK nr. 767 af 12. september 2002, bestemmelserne er gengivet nedenfor),
- reglerne i cirkulære om etablering af bygnings- og boligregistrering fra 1977 (BBR etableringscirkulære),
- reglerne i cirkulære om CPRs vej- og boligregister fra 1995, som er revideret den 25. november 2002,
- reglerne i lov om offentlige veje og lov om private fællesveje samt
- den gældende praksis på adresseområdet, som hermed er nedskrevet og tydeliggjort

Cirkulæret medfører ikke nogen afgørende ændringer i det danske addressesystem eller i måden, hvorpå adresser tildeles, ændres og registreres. Der er først og fremmest tale om en sammenskrivning, forenkling og tydeliggørelse af eksisterende regler, med henblik på at opnå en stærkere og mere rationel styring af addressesystemet i Danmark.

På to områder er der dog særlig grund til at fremhæve ændringer i forhold tidligere:

For det første får kommunalbestyrelsen en stærkere rolle som adressemyndighed. Eksempelvis får kommunalbestyrelsen kompetence til at fastsætte vejnavne og husnumre på rent private veje, interne veje m.v., og til at fastsætte enhedsadresserne (dvs. etage og side- eller dørbetegnelse) i den enkelte bygning. Denne ændring er en følge af BBR-loven.

For det andet er der som noget nyt fastsat regler om registrering af geografiske koordinater til adresserne. Disse nye regler er en følge af aftalen om bedre adgang til offentlige data, som er indgået mellem kommunerne og Finansministeriet med virkning fra 1. januar 2003.

1. Almindelige bestemmelser

1.1 Formål med fastsættelse af adresser

Cirkulærets § 1, stk. 1, beskriver, som noget nyt, formålet med at fastsætte adresser. Det fremgår af bestemmelsen, at det først og fremmest er hensynet til at borgere og myndigheder m.v. på lettest mulig måde kan orientere sig og finde vej, der skal tillægges betydning, når adresserne fastsættes.

Det vil ofte være nyttigt at henvise til § 1, stk. 1, når der opstår tvivl eller usikkerhed om, hvordan vejnavne og husnumre skal fastsættes. I bestemmelsen fastslås det at kommunalbestyrelsen, før alt andet, skal sørge for at adresserne kan fungere som praktiske og logiske vejvisere, når posten, hjemmehjælpen, måler aflæseren eller udrykningskøretøjet skal finde frem.

Uddrag af BBR-loven

I BBR-loven, lov om bygnings- og boligregistrering, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 12. september 2002, fastsættes bestemmelserne om adresser således:

§ 3 a. Kommunalbestyrelsen fastsætter navne for offentlige veje, jf. § 1 i lov om offentlige veje.

Stk. 2. For hovedlandeveje og landeveje fastsættes navne dog efter forhandling med vedkommende vejbestyrelse.

§ 3 b. Kommunalbestyrelsen fastsætter de enkelte husnumre for bebyggede ejendomme med adgang til offentlig vej og andre ejendomme, der er udstykket med henblik på bebyggelse, og hvor der er adgang til vejen. For hovedlandeveje og landeveje kan husnumre dog kun fastsættes efter samtykke fra vedkommende vejbestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan ændre de enkelte husnumre, for hovedlandeveje og landeveje dog kun efter samtykke fra vedkommende vejbestyrelse.

§ 3 c. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at ejendomme ved ejernes foranstaltning og på disses bekostning skal forsynes med skilte med angivelse af husnummer og matrikelnummer samt belysning af husnummerskilte.

Stk. 2. Nærmere forskrifter om udførelse og anbringelse af skilte med husnumre og matrikelnummer samt belysning af husnummerskilte kan fastsættes af kommunalbestyrelsen, for hovedlandeveje og landeveje dog kun efter forhandling med vedkommende vejbestyrelse.

§ 3 d. §§ 3 a - 3 c finder tilsvarende anvendelse på private fællesveje, jf. § 2 i lov om private fællesveje.

Stk. 2. For private veje, interne veje, torve, pladser o.lign., kan kommunalbestyrelsen efter samråd med den enkelte grundejer fastsætte vejnavne og husnumre, jf. §§ 3 a og 3 b.

§ 3 e. Kommunalbestyrelsen fastsætter adressebetegnelser til de enkelte bygninger, bolig- og erhvervsenheder, tekniske anlæg samt tekniske enheder m.v.

Stk. 2. Adressebetegnelsen for den enkelte bygning og for det enkelte tekniske anlæg m.v. kan foruden vejnavn bestå af husnummer og bogstav. I bygninger og tekniske anlæg, hvortil der er mere end én hovedadgangsvej, kan der fastsættes et selvstændigt husnummer og evt. bogstav til hver enkelt adgangsvej.

Stk. 3. Adressebetegnelsen for de enkelte enheder kan bestå af etagebetegnelse samt sidebetegnelse eller dørrnummer.

§ 3 f. By- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om tildeling og ændring af adresser, jf. §§ 3 a - 3 e, samt om registreringen heraf.

Stk. 2. By- og boligministeren kan efter aftale med de dataansvarlige myndigheder fastsætte regler om, at registreringen efter stk. 1 skal tilknyttes andre administrative betegnelser som postnummer, matrikelnummer, bygningsnummer, ejendomsnummer o.lign.

Stk. 3. By- og boligministeren kan efter aftale med forsvars-, indenrigs- og justitsministeren fastsætte særlige regler for tildeling og ændring af adresser vedrørende ejendomme, bygninger samt tekniske anlæg m.v., der anvendes af Forsvars-, Indenrigs- og Justitsministeriet.

Adressernes funktion som vejviser uddybes af de efterfølgende bestemmelser, f.eks. §§ 3 og 4, som fastslår at en adressebetegnelse skal angive *hovedadgangsvejen* til den pågældende ejendom, bygning, indgangsdør, boligenhed osv.

Reglerne om, at husnumre fastsættes i stigende nummerorden med ulige og lige numre i hver vejside, betyder på samme måde, at ethvert husnummer markerer den relative geografiske beliggenhed af adressen i forhold til naboadresserne.

Også reglerne i § 8, stk. 5, om at undgå enslydende vejnavne, understreger det overordnede hensyn til entydig vejvisning.

1.2 Adressecirkulærets virkeområde

§ 1, stk. 2, omhandler cirkulærets hovedanvendelsesområde, dvs. hvilke typer af ejendomme der *skal* fastsættes (en eller flere) adresser for. Det drejer sig om alle bebyggede ejendomme med adgang til offentlig vej eller privat fællesvej, og ejendomme som er udstykket med henblik på bebyggelse, og som har adgang til sådanne veje.

Bemærk, at det er de efterfølgende §§ i cirkulæret, som indeholder reglerne for, *hvordan* kommunalbestyrelsen fastsætter adresser, vejnavne m.m. herunder *hvor mange* særskilte adresser der skal fastsættes til en ejendom, bygning m.v.

§ 1, stk. 3 og 4, udvider cirkulærets virkeområde til andre typer af ejendomme og anlæg, hvor kommunalbestyrelsen – hvis man skønner det hensigtsmæssigt – *kan vælge* at fastsætte adresser efter cirkulærets bestemmelser. I stk. 3 er der tale om grunde eller arealer som planlægges udstykket og bebygget samt tekniske anlæg, hvorimod stk. 4 omhandler andre typer af ubebyggede arealer og anlæg m.v.

Hensigten er, at cirkulærets generelle regler om, hvordan man fastsætter vejnavne, husnumre osv. (eksempelvis reglen om fortløbende lige og ulige husnumre), gælder – uanset om der er tale om adresser som kommunalbestyrelsen er forpligtet til at fastsætte, eller om adresser som kommunalbestyrelsen frivilligt fastsætter, fordi det er hensigtsmæssigt.

§ 1, stk. 5, omhandler arealer og ejendomme, som ikke bør tildeles en selvstændig adresse. Eksempelvis vil det ikke være hensigtsmæssigt at tildele et særskilt husnummer til en privat fællesvej, dvs. til selve vejarealet, uanset om dette er udskilt med eget matrikelnummer i matriklen og har eget ejendomsnummer i det kommunale ejendomsstamregister, ESR.

§ 1, stk. 6, fastsætter de særlige regler, som gælder for ejendomme og bygninger m.v., som anvendes af Forsvarsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller Justitsministeriet.

1.3 Kommunalbestyrelsen har ansvaret

§ 2 omhandler kommunalbestyrelsens generelle ansvar for den samlede adressebestand og myndighed til at fastsætte de konkrete vejnavne, husnumre (inklusive evt. bogstav), etage- og sidebetegnelser.

I § 2, stk. 1 og 2, defineres de to begreber ”adgangsadresse” hhv. ”enhedsadresse”.

Bestemmelsen i stk. 1 om at det er kommunalbestyrelsen, der afgør hvilket vejnavn der indgår i en adgangsadresse, er ny. Bestemmelsen tydeliggør at det tilkommer kommunalbestyrelsen at udøve det skøn, der afgør om en bestemt ejendom, bygning eller indgangsdør hører til den ene eller den anden navngivne adgangsvej.

§ 2 stk. 7 og 8 præciserer kommunalbestyrelsens pligt til i visse tilfælde at inddrage en vejbestyrelse hhv. en grundejer i processen, i form af forhandling, samtykke eller samråd. Disse bestemmelser følger direkte af BBR-lovens §§ 3 a, 3 b og 3 d.

1.4 Ejers oplysningspligt

I bekendtgørelse nr. 1028 af 12. december 2002 om ejers pligt til at give oplysninger til Bygnings- og Boligregistret, der ligesom adressecirkulæret trådte i kraft 1. januar 2003, er det præciseret, at ejeren skal oplyse kommunalbestyrelsen om de skilte og faktisk anvendte adresser på ejendommen.

Hensigten hermed er, at kommunen skal have den bedst mulige viden om de aktuelle forhold på ejendommen, når kommunalbestyrelsen tager stilling til, hvilke adresser der skal fastsættes eller anerkendes som gældende.

1.5 Forvaltningsloven

Man skal være opmærksom på, at kommunalbestyrelsens fastsættelse eller ændring af et vejnavn eller et husnummer, er en myndighedsafgørelse, som normalt falder ind under forvaltningslovens regler. Erhvervs- og Boligstyrelsens "Adressevejledning 1 - vejledning i fastsættelse af adresser" indeholder i kapitel 12 en nærmere omtale heraf.

1.6 Minimumskrav til adgangs- og enhedsadresser

§§ 3 og 4 indeholder minimumsbestemmelserne om, hvilke adgangsadresser hhv. enhedsadresser som kommunalbestyrelsen under alle omstændigheder skal fastsætte. I forhold til den hidtidige praksis er der ikke tale om ændringer eller udvidede krav til kommunerne.

Det er fortsat sådan, at en bolig- eller erhvervsenhed som kommunen registrerer i BBR, skal have en entydig adresse, dvs.:

- at indgangsdøren/opgangen skal have en adgangsadresse (dvs. vejnavn og husnummer inkl. evt. bogstav),
- at selve enheden – hvis det er relevant – skal have en supplerende enhedsadresse (dvs. etage- og sideangivelse),

1.7 Fastsættelse af andre adgangs- eller enhedsadresser

Som noget nyt præciseres det i § 3, stk. 2, at kommunalbestyrelsen herudover kan vælge at fastsætte adgangsadresser for andre indgangsdøre, entrédøre o.l.

Dette er især relevant i erhvervsbygninger, institutioner m.v., hvor der ikke er registreret BBR-enheder, men hvor flere faktiske adgangsveje giver adgang til flere bygninger eller forskellige dele af en bygning – f.eks. til forskellige institutioner eller erhvervslejemål.

I nogle tilfælde findes der skilte husnumre, som anvendes af bygningens brugere f.eks. som postadresse, adresse i telefonbog eller overfor forsyningselskaber, selvom disse adresser ikke er kendt eller godkendt af kommunen og dermed heller ikke er registreret i BBR.

§ 3, stk. 2, sikrer at kommunalbestyrelsen også i disse tilfælde bestemmer, hvordan adresserne skal være fastsat, herunder eventuelt ved at godkende eksisterende, anvendte adresser, hvis disse er hensigtsmæssige og ikke strider mod cirkulæret i øvrigt.

Tilsvarende kan kommunalbestyrelsen ifølge § 4, stk. 2, beslutte at fastsætte enhedsadresser til en entrédør eller lignende inde i en bygning, selv om den pågældende dør ikke fører til en bolig- eller erhvervsenhed, som er registreret i BBR. Der kan f.eks. være tale om et

eller flere erhvervslejemål med selvstændige indgangsdøre fra en fælles trappeopgang, beliggende i en bygning der ikke er opdelt i særskilte BBR-erhvervsenheder.

Opmærksomheden henledes dog på at der i den nuværende tekniske løsning ikke er mulighed for at registrere sådanne enhedsadresser hverken i BBR eller i krydsreferenceregistret uden at oprette enhederne i BBR.

1.8 Registreringen af adresser i BBR

§ 5 indeholder bestemmelserne om registreringen af de fastsatte adresser.

Hensigten med bestemmelsen i § 5, stk. 1 er, at alle adresser som kommunalbestyrelsen fastsætter eller godkender efter reglerne i adressecirkulæret, skal registreres i BBR, således at BBR udgør det offentlige basisregister for adresserne i Danmark.

Cirkulæret medfører ikke nogen betydende ændringer i forhold til dagens praksis, idet BBR med det tilhørende Krydsreferenceregister (KRR), og samspillet med Ejendomsstamregisteret (ESR), allerede sikrer registreringen af de forskellige oplysninger. Er en adresse til en ubebygget grund kun registreret i ESR, overføres denne således automatisk til BBR/KRR, hvorefter BBRs adressebestand også i dette tilfælde er komplet.

Tilsvarende sikrer de normale BBR-rutiner at dato, matrikelnummer, bygningsnummer osv. knyttes til adresseoplysningen.

Man skal endvidere være opmærksom på, at bestemmelsen i stk. 1 også betyder at adressebetegnelser som *ikke* er i overensstemmelse med adressecirkulærets regler, *ikke* må registreres i BBR.

Dette er især relevant for de såkaldt ”administrative” eller ”fiktive” adressebetegnelser som nogle kommuner af registrertekniske hensyn typisk opretter i ESR i forbindelse med registreringen af særlige typer af ejendomme.

1.9 CPRs distrikter skal stemme med BBRs adresser

Bestemmelsen i § 5, stk. 6, tydeliggør, at der skal være overensstemmelse mellem adresser, som fastsættes efter cirkulæret og som registreres i BBR, og registreringen af sogne-distrikter, valgdistrikter, postdistrikter og de øvrige distrikter, som sker i CPRs vejregister.

De nævnte distrikter fastlægges af kommunen i CPRs vejregister ved hjælp af husnummerintervaller, dvs. et laveste hhv. højeste husnummer i hver vejside.

1.10 Adressekoordinater

§ 6 indeholder de nye bestemmelser om adressekoordinater, som er et resultat af aftalen mellem kommunerne og Finansministeriet om ”Bedre adgang til offentlige data”, som blev indgået i december 2002.

Bestemmelserne i § 6 formaliserer den registrering og ajourføring af adresser og koordinater, som i dag foretages i næsten alle kommuner - ofte i forbindelse med vedligeholdelsen af de tekniske grundkort.

Formålet med reglerne er at sikre en homogen standard for adressekoordinaterne, til gavn for brugerne af data, hvad enten der er tale om kommunerne selv, de regionale brugere som f.eks. brandvæsen, sygehus- og sundhedssektoren eller landsdækkende brugere som f.eks. 1-1-2 alarmcentralerne.

2. Vejnavn og vejkode

2.1 Forholdet til CPRs vejregister

§§ 7 - 11 i adressecirkulæret består i hovedtrækkene af bestemmelser, som er overført fra det hidtidige cirkulære om drift og ajourføring af CPRs vej- og boligregister (Cirkulære nr. 28. af 20. januar 1995), som nu er ophævet og erstattet af et nyt (Cirkulære nr. 130 af 25. november 2002).

Adressecirkulæret medfører således ingen ændringer i den måde, hvorpå kommunen skal foretage selve *registreringen* af vejnavne, bynavne m.m. – det skal fortsat ske efter de gældende regler og forskrifter, der hører til CPRs vejregister.

2.2 Hvilke veje o.l. skal have navn?

§ 7 beskriver – tydeligere end i det tidligere cirkulære om CPRs vejregister – hvilke veje o.l. der skal fastsættes vejnavn for. Herudover beskrives det, hvordan kommunalbestyrelsen kan vælge at fastsætte vejnavne til andre veje, under hensyntagen til adressecirkulærets formålsparagraf, dvs. for at gøre det nemmere at orientere sig og finde vej.

2.3 Vejnavn og vejadresseringsnavn

§ 8 indeholder reglerne for selve vejnavnet – som kan være indtil 40 tegn langt – og det tilhørende, såkaldte ”vejadresseringsnavn”, på højst 20 tegn.

Vejadresseringsnavnet anvendes bl.a. af Post Danmark til udskrivning af adresseetiketter mv. og bruges desuden i ældre IT-systemer, hvor terminalbilleder m.m. ikke har plads til det fulde vejnavn.

Med hensyn til retskrivningen af vejens navn, henviser § 8, stk. 2, til Dansk Sprognævns ”Vejledning i retskrivning af vejnavne” som kan rekvireres hos Dansk Sprognævn, Njalsgade 136, 2300 København S, www.dsn.dk, tlf. 35 32 89 90 eller læses på adressen: www.adresseprojekt.dk/andrevejledninger.htm

Den nye bestemmelse i § 8, stk. 7, om så vidt muligt at bruge samme stavemåde for vejnavne som krydser en kommunegrænse, er indføjet efter anbefaling fra bl.a. Post Danmark og Rigspolitiet.

Kommunerne skal være opmærksomme på, at data fra CPRs vejregister i dag anvendes af mange offentlige og private brugere. Det betyder, at den præcise stavemåde af et vejnavn i CPRs vejregister, tegn for tegn går igen i en lang række vejvisere, post- og adresserings-tjenester, internettjenester samt trykte og digitale kort, herunder tillige kommunens egne tekniske kort og bykort.

Eventuelle fejl eller u hensigtsmæssigheder i vejnavnets stavemåde vil således vise sig hos alle brugere, medmindre hver enkelt bruger selv retter fejlene manuelt.

2.4 Vejkoder

§ 9 omhandler CPRs vejkoder og er stort set overtaget direkte fra det tidligere cirkulære om drift og ajourføring af CPRs vej- og boligregister.

2.5 Bynavne

§ 10 omhandler CPRs bynavn som *skal* anvendes til at skabe entydighed i de tilfælde, hvor et vejnavn (undtagelsesvis) forekommer flere forskellige steder indenfor samme kommune eller postnummer. Herudover fremgår det af bestemmelsen at kommunalbesty-

relsen *kan* tildele et bynavn hvis det er hensigtsmæssigt for at præcisere adressebetegnelsen.

Et evt. bynavn indgår – ligesom f.eks. postnummer og postdistrikt – som en del af den fuldstændige adressebetegnelse, f.eks. på brevforsendelser.

Af historiske årsager er betegnelsen ”bynavn”, som stammer fra CPRs vejregister, opretholdt, selv om der efter § 10, stk. 1, 2. punktum, kan anvendes ethvert lokalt stednavn, f.eks. navnet på en bydel, bebyggelse, institution e.l.

3. Husnumre samt etage- og sidebetegnelser

3.1 Husnumre inkl. evt. bogstaver

§§ 12-19 i adressecirkulæret består hovedsagelig af bestemmelser om fastsættelse af husnumre, som i forenklet form er overført fra det tidligere cirkulære om etablering af BBR fra 1977. Herudover er der suppleret med bestemmelser, som tydeliggør uskrevne regler eller almindelig sædvane.

§ 12 præciserer, at et husnummer består af indtil fire tegn hvoraf de første 3 er numeriske og det eventuelle fjerde skal være et bogstav, der skrives uden mellemrum, hvilket svarer til hvordan et husnummer skrives på et husnummerskilt og i kommunernes tekniske kort m.v. Et eventuelt bogstav udgør med andre ord en fulgyldig bestanddel af husnummeret.

3.2 Fuldstændig eller delvis anvendelse af bogstaver

Det tidligere BBR etableringscirkulære fra 1977 indeholdt i punkt 19 en regel, som betød, at der ved nybyggeri ikke måtte forekomme et husnummer uden bogstav, hvis det samme husnummer også fandtes med bogstav (dvs. at husnummer 2 ikke måtte forekomme, hvis husnummer 2A eksisterede).

Denne regel har i mange år givet anledning til fejlfortolkninger og stor usikkerhed, hvilket er baggrunden for, at den ikke er medtaget i adressecirkulæret.

Det betyder, at det fremover under alle omstændigheder er kommunalbestyrelsen, der afgør hvilken praksis man vil følge, herunder om man vil fastlægge et generelt regelsæt eller tage stilling fra sag til sag.

3.3 Lige og ulige husnumre

§ 13 indeholder – som noget nyt – den hidtil uskrevne regel, som gælder i størstedelen af landet, om at lige og ulige husnumre anvendes i højre hhv. venstre side af vejen, regnet fra den ende af vejen hvor husnumrene starter.

Reglerne i § 13, stk. 4, om i hvilken ende af vejen husnummerrækken skal påbegyndes, anvendes i Københavns kommune således, at husnumrene for hovedfærdselsårer starter i den ende af vejen, der er nærmest på byens midte (Kongens Nytorv). For andre veje starter husnummerrækken så vidt muligt i den ende, der er nærmest en hovedfærdselsåre.

Det skal bemærkes at bestemmelsen i § 13, stk. 2, om, at husnumre fastlægges i stigende nummerorden, betyder at der kun findes én parameter som har betydning for fastsættelsen af husnummeret, nemlig beliggenheden af den pågældende ejendom, bygning, hoveddør m.m. i forhold til vejnettet og i forhold til de andre adresser.

Der er altså ikke mulighed for at forbeholde særlige husnummerværdier eller bogstaver til særlige typer af ejendomme, bygninger o.l.

3.4 Etage- og sidebetegnelser

§§ 20 - 22 i adressecirkulæret består hovedsagelig af bestemmelser om etage- og sidebetegnelser, som er overført fra det tidligere cirkulære om etablering af BBR fra 1977.

Reglerne er dog justeret på baggrund af BBR-lovens § 3 e og cirkulærets § 2, stk. 6, som betyder, at det nu er kommunalbestyrelsen (og ikke som tidligere ejeren), som fastsætter bygningens etage- og sidebetegnelser.

3.5 Skiltning af andre dørbetegnelser

Hovedreglen med hensyn til skiltning af dørbetegnelser er fortsat, at skiltning ikke er nødvendig, når hovedreglerne i § 22, stk. 2 eller 3, anvendes, dvs. når betegnelserne er TV, MF og TH, hhv. dørrnummer 1, 2, 3, 4 osv.

Stk. 4 åbner dog – svarende til tidligere praksis – mulighed for at kommunalbestyrelsen kan godkende en anden systematisk betegnelse af dørene. En sådan betegnelse kan sammensættes af indtil fire tegn dvs. tal og/eller bogstaver. Det anbefales dog at der fortrinsvis anvendes tal og at der ikke fastsættes dørbetegnelser, der kan forveksles med husnumre.

Ligesom tidligere er det dog en betingelse for ordningen, at ejeren ved hver indgangsdør anbringer og vedligeholder et skilt e.l. som viser dørbetegnelsen.

Fastsættelsen af særlige dørbetegnelser efter § 22, stk. 4, medfører *ikke* at kommunalbestyrelsen kan undlade at fastsætte etagebetegnelser for de pågældende indgangsdøre m.v.